

København, den 18. december 2020

Sagsnr. 2020 - 1400/HLR
1. advokatkreds

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har [klager] klaget over [indklagede], [bynavn 1].

Klagens tema:

[Klager] har klaget over, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved ikke at give opdrags- og prisoplysning eller oplysning om, at han forbeholdt sig retten til ikke at acceptere retshjælpsforsikringens vilkår.

[Klager] har endvidere klaget over [indklagedes] salær på 50.000 kr. inkl. moms.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 19. april 2020.

Sagsfremstilling:

[Klager] rettede den 25. juni 2018 henvendelse til [indklagede] med anmodning om bistand i forbindelse med en nabostrid vedrørende nogle egetræer, der skyggede på hans grund.

Ved e-mail af 28. juni 2018 til [klager] bekræftede [indklagede], at han ville bistå med sagen, og anførte bl.a.:

”Det tager mig erfaringsmæssigt 2-4 timer at besigtige forholdene, samt lave udkast til brev til naboen. Mit salær beregnes med 2.500 kr. incl. moms pr. time. Kørsel afregnes med halvt salær + kørselsgodtgørelse efter statens takster.

Skal sagen videre i retten kan der være retshjælpsforsikring for det videre arbejde.”

Ved e-mail af 3. september 2018 til [indklagede] oplyste [klager] bl.a., at han havde talt med sit retshjælpsforsikringsselskab, [forsikringsselskab 1], og han spurgte, om sagen kunne køre som en småsag.

Hertil svarede [indklagede] den 7. september 2018 bl.a.:

”Småsagsprocessen er til små ukomplicerede sager hvor der ikke er behov for advokatbistand. Systemet er indrettet sådan, at sagen starter som en småsag, men bliver som regel overført til det almindelige system i løbet af sagen. I denne sag vil jeg tro det også sker grundet kompleksiteten, syn og skøn, og at hovedforhandlingen ikke kan gennemføres på de 2 timer, der er maks. for småsager.

Det giver desværre også en udfordring i forhold til retshjælpsforsikringen, da deres måde at beregne salær på, ikke dækker arbejdets omfang i denne type sager. Forsikringen vil heller ikke tage stilling til mit estimat, så det er først efter sagens afslutning, at du ved om sagen bliver dækket. Det sker kun, hvis forsikringen går ud over deres rammer for afregning, hvilket ofte er tilfældet, men der er ingen garanti.”

Den 18. oktober 2018 pågik der en e-mailkorrespondance mellem [klager] og [indklagede], hvoraf det bl.a. fremgår, at næste skridt var at stævne naboen. [Klager] spurgte ind til, hvordan retshjælpsforsikringen kunne involveres, hvortil [indklagede] svarede, at [klager] skulle undersøge, hvilken betydning, træerne havde for værdien af ejendomme, idet dette have betydning for retshjælpsdækningen.

Det er oplyst, at en ejendomsmægler vurderede, at generne fra træerne ikke havde nogen konkret betydning for salgsprisen.

Den 27. november 2018 fremsendte [indklagede] faktura af 26. november 2018 til [klager], hvorved han opkrævede et salær på 10.000 kr. inkl. moms for den indledende del af sagen. Salæret omfattede i alt 4 timers bistand i form af besigtigelse, gennemgang, vurdering, korrespondance og telefonsamtale med naboen.

[Indklagede] orienterede ved e-mail af 20. december 2018 [klager] om, at retssagen nu var anlagt, og at han senere ville ansøge om retshjælpsdækning.

Den 28. januar 2019 fremsendte [indklagede] anmodning om retshjælpsdækning til [forsikringselskab 1]. Ansøgningen blev sendt cc til [klager]. Han anførte bl.a.:

”Sagen handler om træer der skygger hvilket hovedsageligt har betydning for brugs- og herlighedsværdien af ejendommen. Det er således ikke muligt at fastsætte en retvisende økonomisk værdi af sagen.

Jeg har meddelt min klient, at jeg afregner mit salær efter medgået tid med 2.500 kr. pr. time incl. moms. Jeg estimerer et tidsforbrug med retssagen på 15-20 timer incl. syn og skøn.

Uanset ansøgningen om retshjælpsdækning kan jeg ikke fraskrive mig retten til at opkræve salær hos min klient, medmindre forsikringen på forhånd godkender mit estimerede salær. Forsikringen bedes tage stilling hertil ved besvarelsen.”

Af retshjælpsforsikringens svar af 29. marts 2019 til [indklagede] fremgår, at der ikke kunne gives retshjælpsdækning til sagen. Det fremgår bl.a.:

”Det fremgår af vilkårene for retshjælpsforsikringen RH-6, at advokaten med hensyn til sit salærkrav og andre sagsomkostninger, bortset fra selvrisiko mv., alene kan henholde sig til selskabet, jf. vilkårenes pkt. 11.2. Vi henholder os, ved afregning af retshjælpssager, til de for sagstypen vejledende satser for salærer fastsat af landsretspræsidenterne, som følges af domstolene, jf. vilkårenes pkt. 11.1.

Vilkårene herom kan ikke fraviges og der henvises i den forbindelse til den såkaldte 'A la carte' dom samt advokatsamfundets artikel herom (begge vedhæftes).

Allerede fordi du har meddelt at du ikke på forhånd kan acceptere vilkårenes betingelser for afregning, da kan vi desværre ikke meddele retshjælpsdækning til sagen.

Vi går venligst ud fra, at du allerede har rådgivet, og fortsat rådgiver dine klienter, om betydningen af dit krav herom og at klienterne dermed afskæres fra muligheden for at opnå retshjælpsdækning til sagen.

Du er naturligvis velkommen til at vende tilbage med dit tilsagn om, at du vil overholde vilkårene for retshjælpsforsikringen RH-6, hvorefter vi kan fortsætte med at vurdere om sagen er berettiget til retshjælpsdækning.

Vi henviser for god ordens skyld til vilkårenes punkt 12, idet vi har bemærket, at sagens økonomiske værdi i stævningen er angivet til 30.000,00 DKK, og at det er uklart om sagen fortsat behandles som en småsag.

Vi foretager os således ikke yderligere i sagen på det foreliggende grundlag.”

[Indklagede] redegjorde ved e-mail af 29. marts 2019 til retshjælpsforsikringen for sin utilfredshed med afslaget. Han anførte bl.a., at forsikringen reelt var ubrugelig, idet kunden ikke havde mulighed for at tage imod forsikringens udbetaling og herefter vælge den løsning, som kunden ønskede, og at forsikringsselskabet satte kunden og dennes advokat "i benlås" ved at kræve "enten eller." Han anførte endvidere, at hvis han skulle tilpasse sit tidsforbrug med det salær, han med rimelig sikkerhed kunne forvente, skulle han kun bruge 1/3 af den tid, han ville bruge på sagen, hvilket efter hans opfattelse ikke var en forsvarlig varetagelse af sagen.

Samme dag, den 29. marts 2019, videresendte [indklagede] afslaget til [klager] og anførte bl.a.:

"Hovedparten af disse naboretssager giver som oplyst kun en rimelig dækning, når forsikringsselskabet går langt ud over deres "betingelser" og dækker det faktiske tidsforbrug. Desværre har kontoret i denne vurdering særligt dårlige erfaringer med [forsikringsselskab 1].

Jeg skal i henhold til praksis fra Advokatnævnet oplyse dig om, at du jo er velkommen til at forsøge at finde en anden advokat, der vil føre sagen under retshjælpsforsikringen.

Medmindre jeg hører andet, viderefører jeg som aftalt sagen."

[Klager] svarede samme dag, at han ønskede en pragmatisk løsning, da han ikke havde ønske om at skifte advokat. Han anmodede samtidig om et overslag over, hvad sagen kunne komme til at koste ham.

Det fremgår ikke af sagen, om [klager] fik svar på sin forespørgsel vedrørende salæret.

Ved e-mail af 15. januar 2020 fremsendte [indklagede] den nu afsagte dom til retshjælpsforsikringen og anførte, at [klager] hovedsagelig havde fået medhold, og at han var tilkendt delvise sagsomkostninger med 25.000 kr. Han anførte endvidere:

"Mit arbejde med retssagen har bestået i udarbejdelse af stævning og yderligere 4 processkrifter, gennemgang og stillingtagen til modpartens 4 processkrifter samt i alt 28 bilag samt udarbejdelse af ekstrakt. Herudover har der været afholdt syn og skøn samt besigtigelse i forbindelse med hovedforhandlingen.

Jeg har brugt mere end 30 timer på sagen og afregner derfor et salær på 40.000 kr. + moms i sagen.

Før jeg kan fraskrive mig retten til at opkræve salær hos min klient, bedes forsikringen tage stilling til mit salærforslag.

Såfremt retshjælpsforsikringen kan godkende sagen og salæret kan afregning ske som følger:

Salær incl. moms 50.000 kr., retsafgift 500 kr., gebyr for udmeldelse af skønsmand 2.500 kr., omkostninger til skønsmand 34.937,50 kr., i alt 87.937,50 kr., fratrukket omkostninger pålagt modparten (under forudsætning af, at de indbetales) 39.637,50 kr., herefter 48.300 kr. Selvrisiko 4.830 kr. Til udbetaling 43.470 kr.”

Der pågik den 20. februar 2020 en e-mailkorrespondance mellem [indklagede] og retshjælpsforsikringsselskabet, som bl.a. anførte, at de fortsat ikke kunne behandle sagen og tage stilling til, om sagen var dækket af retshjælpsforsikringen, herunder størrelsen af salæret, før [indklagede] skriftligt havde accepteret vilkårene for retshjælpsforsikringen.

Hertil svarede [indklagede] bl.a.:

”Som du så udmærket godt ved, vil jeg ikke frasige mig min salæraftale med klienten for at du vilkårligt og efter forgodtbefindende kan bestemme hvad mit salær skal være, uden at jeg har nogen mulighed for at gøre noget ved dette.

Forsikringsvilkårene gør det nødvendigt, at mine klienter tager risikoen for sagsomkostningerne indtil sagen er afsluttet og forsikringsselskabet tager stilling til mit salær, da I ikke vil tage stilling til dette på forhånd. Andre selskaber vil gerne forholde sig til sagsomkostningerne efterfølgende og sidst vi to havde en sag i efteråret, måtte min klient uheldigvis kontakte klageafdelingen i dit selskab, før I tog stilling til omkostningerne. Det er jo op til dig, om vi skal den vej rundt igen, men jeg vil på det kraftigste anbefale dig at tage stilling til salæret.

Jeg har nu brugt over en time ekstra på jer. Jeg vil bruge endnu mere tid, hvis vi skal videre med sagen. Da I ”heller ikke” dækker det ekstraarbejde, vil jeg skulle fakturere min klient herfor.

Jeg vil nu lade det være op til min klient, om de vil klage til Ankenævnet for Forsikring over din manglende behandling af sagen.

Afslutningsvis kan jeg oplyse dig at jeg er bekendt med, at I har dækket sagen for min modpart og der derfor ikke er noget reelt spørgsmål om hvorvidt sagen er dækket. Jeg er ligeledes bekendt med hvad min modpart har indstillet i salær og hvad I har tilbudt, hvilket kun bestyrker mig i, at jeg ikke kan fraskrive mig retten til salær fra min klient, før I har taget stilling til hvilket salær I kan godkende.

Jeg går ud fra, at I oplyser jeres kunder om, at I som udgangspunkt kun betaler salær svarende til 50 – 70 % af det sædvanlige salær, og at jeres kunder må forvente en indsats derefter.”

[Klager] rettede den 20. februar, 3. marts og 3. april 2020 henvendelse til [forsikringsselskab 1] og anførte bl.a., at han var stillet i en meget uheldig situation. Han anmode om at få oplyst, hvor stor en del af sagens omkostninger, der ville være blevet dækket, såfremt [indklagede] havde accepteret retshjælpsforsikringens vilkår.

[Indklagede] fremsendte den 4. april 2020 faktura af 3. april 2020 til [klager], hvorved han opkrævede et salær på 50.000 kr. inkl. moms. Han anførte bl.a., at når / hvis der blev fundet en løsning med retshjælpsforsikringen, kunne fakturaen korrigeres.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Adfærdsklagen

[Klager] har påstået, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved ikke at give opdrags- og prisoplysning eller oplysning om, at han forbeholdt sig retten til ikke at acceptere retshjælpsforsikringens vilkår.

[Klager] har til støtte herfor bl.a. gjort gældende, [indklagede] fra sagens start oplyste, at der ville være retshjælpsdækning til sagen. Under hele forløbet var det underforstået, at sagen skulle føres med retshjælpsdækning, og [klager] har aldrig fraskrevet sig retten eller muligheden for at gøre brug af denne. [Klager] spurgte ikke nærmere ind til salæret, idet han gik ud fra, at salæret var et anliggende mellem [indklagede] og forsikringsselskabet. Det er således [klagers] opfattelse, at [indklagede] har begået tillidsbrud og svigt ved ikke at ville acceptere forsikringsbetingelserne og i stedet sende hele regningen til ham. [Klager] bestrider, at der er indgået en salæraftale som anført i [indklagedes] brev til forsikringsselskabet den 20. februar 2020.

Det er endvidere anført, at [indklagede] fra sagens start burde have gjort det klart og skriftligt have meddelt, at han tog forbehold mod at føre sagen under retshjælpsforsikringens vilkår, ligesom han burde have oplyst, hvilke omkostninger, dette ville medføre for [klager]. Såfremt han havde vidst dette, ville han have fundet en anden advokat. Først efter ca. 9 måneder blev

han bekendt med, at [indklagede] ikke ville acceptere retshjælpsforsikringens vilkår, og at der var en tvist mellem [indklagede] og forsikringsselskabet. På dette tidspunkt var det uoverskueligt at skifte advokat, idet sagen nærmede sig hovedforhandlingen, og idet et advokatskifte ikke ville have løst problemet.

Salærklagen

[Klager] har påstået, at [indklagedes] salær skal bortfalde og har til støtte herfor særligt gjort gældende, at salæret uberettiget er blevet opkrævet hos ham, idet [indklagede] ikke ville acceptere retshjælpsforsikringens vilkår, jf. ovenfor.

Indklagede:

Adfærdsklagen

[Indklagede] har påstået frifindelse og har til støtte herfor bl.a. gjort gældende, at [klager] ikke på noget tidspunkt, hverken skriftligt eller mundtligt, gav udtryk for, at det var en forudsætning for at føre sagen, at der var retshjælpsdækning. Spørgsmålet om sagens omkostninger og udfordringerne med retshjælpsdækningen blev gennemgået og drøftet med [klager] mange gange både mundtligt og skriftlig, og han var således fuldt bekendt med risikoen for, at der ikke var dækning fra retshjælpsforsikringen allerede fra sagens start.

[Indklagede] har endvidere anført, at denne type sager ofte er vanskelige at sætte en økonomisk værdi på, hvilket giver retshjælpsforsikringen frit spil i deres vurdering af salærintervallet. Det medfører så stor usikkerhed om betaling for det udførte arbejde, at [indklagede] i denne type sager ikke giver afkald på at opkræve salær hos klienten, før forsikringen har godkendt hans estimat eller afregning. Dette har [klager] været fuldt ud bekendt med gennem hele forløbet.

Det er endvidere anført, at sagen blev drøftet telefonisk med [klager] den 6. november 2018, hvor [indklagede] bl.a. oplyste, at det var hans vurdering, at han skulle bruge 15 – 20 timer på retssagen. Han oplyste endvidere, at der var en risiko for omkostninger på i alt op til ca. 100.000 kr., herunder til syn og skøn samt sagsomkostninger til modparten, såfremt [klager] ikke fik medhold. [Indklagede] kan ikke finde e-mailbekræftelse på dette, hvilket skyldes, at han i mellemtiden har skiftet administrationssystem, hvor den formentlig er gået tabt.

Salærklagen

[Indklagede] har påstået godkendelse af salæret og har til støtte herfor bl.a. gjort gældende, at [klager] fuldt ud har været bekendt med sagsomkostningerne og risikoen for, at der ikke ville være retshjælpsdækning, gennem hele forløbet. [Klager] er ikke på noget tidspunkt kommet med indsigelser mod omkostningerne eller [indklagedes] arbejde i sagen, hvorfor klagen alene er begrundet i skuffelsen over, at retshjælpsforsikringen ikke vil tage stilling til sagen.

[Indklagede] har endvidere anført, at såfremt det måtte lægges til grund, at [klager] ikke blev orienteret tidligt nok i forløbet, må det yderligere lægges til grund, at han på det tidspunkt, hvor informationen kom, accepterede forholdene og ønskede at fortsætte.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 7 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Adfærdsklagen

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

[Klager] var ved henvendelsen til [indklagede] forbruger.

Når klienten er forbruger, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, om fastsættelsen af salæret og om de med bistanden forbundne omkostninger.

Hvis bistanden ydes til et fast salær, skal dette oplyses. Hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne salærets størrelse, skal advokaten angive den måde, hvorpå salæret vil blive beregnet, eller give et begrundet overslag. Beløbet skal oplyses inklusive moms.

Advokaten skal endvidere, hvis advokatens vederlag skal udredes foreløbigt eller endeligt af et forsikringsselskab, når denne påtager sig opgaven, på en klar og entydig måde

orientere sin klient om principperne for fastsættelse af vederlaget og om konsekvenserne for klienten, herunder om dækningsmaksimum, selvrisikobeløb samt risikoen for egenbetaling.

Advokatnævnet finder, at det ikke er godtgjort, at [indklagede] har givet opdrags- og prisoplysning i forbindelse med sin bistand til retssagen. [Indklagede]s e-mail af 28. juni 2018 til [klager] vedrører alene bistanden til den indledende del af sagen, før der blev udtaget stævning, og som blev afregnet ved faktura 26. november 2018.

Det fremgår, at [klager] fra sagens start gjorde det klart, at han ønskede at gøre brug af sin retshjælpsforsikring i forbindelse med retssagen.

Advokatnævnet finder, at [indklagede], da det i oktober 2018 stod klart, at sagen skulle fortsætte som en retssag, og at der dermed skulle søges om resthjelpsdækning til sagen, på en klar og entydig måde skulle have oplyst [klager] om principperne for fastsættelse af vederlaget og om konsekvenserne for klienten, herunder om dækningsmaksimum, selvrisikobeløb samt risikoen for egenbetaling. Samtidig skulle han på en klar og entydig måde have oplyst, at han i denne type sager ikke ønskede at acceptere vilkårene for retshjælpsforsikringen samt hvilke økonomiske konsekvenser, dette ville få for [klager]. [Indklagede]s e-mail af 7. september 2018 opfylder ikke betingelserne hertil.

Advokatnævnet finder, at [indklagede] ved sin mangelfulde orientering og oplysning har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, og Advokatnævnet pålægger derfor i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, [indklagede] en bøde på 10.000 kr.

[Indklagede] kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Salærklagen

Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Det opkrævede salær skal ses i forhold til bl.a. sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det med sagen forbundne ansvar.

[Indklagede] ses ikke at have givet opdrags- og prisoplysning, og det påhviler derfor [indklagede] at godtgøre, at der er udført arbejde, som er aftalt med klienten, og at salæret er rimeligt i forhold til det aftalte udførte arbejde og klientens berettigede forventninger.

På baggrund af oplysningerne i sagen har nævnet har lagt til grund, at [klager] ville have opnået retshjælpsdækning til retssagen, såfremt [indklagede] havde accepteret retshjælpsforsikringens vilkår.

Henset til [indklagedes] mangelfulde oplysninger om særligt konsekvenserne af, at han i denne type sager ikke ønskede at acceptere vilkårene for retshjælpsforsikringen, og at det alene var [indklagedes] forhold, der førte til, at der ikke blev opnået dækningstilsagn, finder Advokatnævnet, at [indklagede] er afskåret fra at opkræve salær hos [klager], ud over det særskilt opkrævede salær på 10.000 kr. inkl. moms, der blev opkrævet den 26. november 2018 for den indledende del af sagen.

Det opkrævede salær kan på denne baggrund ikke anses for rimeligt, jf. retsplejelovens § 126, stk. 2, og Advokatnævnet lader derfor salæret bortfalde i medfør af retsplejelovens § 146, stk. 1.

Advokatnævnet pålægger [indklagede] at betale det eventuelt for meget modtagne salær tilbage til [klager] inden 4 uger. Ud over salæret skal [indklagede] betale renter af beløbet. Renten er sædvanlig procesrente; det vil sige Nationalbankens udlånsrente med tillæg af 8 % (dog 7 %, hvis advokaten har modtaget salæret før 1. marts 2013). Udlånsrenten kan oplyses af pengeinstitutterne. Beløbet skal forrentes fra det tidspunkt, hvor [indklagede] modtog beløbet som betaling, til det tidspunkt, hvor [indklagede] betaler beløbet tilbage.

Herefter bestemmes:

[Indklagede] pålægges en bøde til statskassen på 10.000 kr.

[Indklagedes] salær på 50.000 kr. inkl. moms bortfalder.

På nævnets vegne

Kurt Rasmussen